

(ฉบับแปล)

9 เม.ย. 2556

ถึง นายมาร์ติน ชัลซ์ ประธานรัฐสภายุโรป
นายโจเซ มานูเอล บาร์โรโซ ประธานคณะกรรมการยุโรป

ประชาคมโลกที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงยาในราคาที่เป็นธรรมรู้สึกผิดหวังเป็นอย่างยิ่ง เมื่อทราบข่าวการเริ่มเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี (เอฟทีเอ) ระหว่างสหภาพยุโรปและประเทศไทยที่เป็นทางการ ในช่วงที่นายกรัฐมนตรีของไทยเยือนกรุงบรัสเซลส์เมื่อวันที่ 4-8 มีนาคม องค์การภาคประชาสังคมกังวลอย่างยิ่งว่าข้อผูกพันด้านทรัพย์สินทางปัญญา ที่เกินกว่ากฎเกณฑ์ด้านทรัพย์สินทางปัญญาขององค์การการค้าโลก (หรือที่รู้จักในชื่อ “ข้อผูกพันแบบทริปส์ผนวก”) ถูกกำหนดอยู่ในเนื้อหาการเจรจาและจะมีผลกระทบเสียหายต่อการเข้าถึงยาจำเป็น

เนื้อหาการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่ผ่านมา ระหว่างสหภาพยุโรปกับเกาหลีใต้ กลุ่มประเทศอาเซียน และอินเดีย ล้วนแต่เต็มไปด้วยข้อผูกพันด้านทรัพย์สินทางปัญญาแบบทริปส์ผนวกทั้งสิ้น สิ่งนี้ชี้ให้เห็นได้ว่า สหภาพยุโรปกำลังพยายามเสนอให้ข้อผูกพันด้านทรัพย์สินทางปัญญาในลักษณะเดียวกันไว้ในการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี ที่สหภาพยุโรปจะเจรจากับประเทศไทย นอกจากนี้ มาตรการคุ้มครองการลงทุนเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่น่าวิตกกังวล โดยเฉพาะกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ ที่ระบอบอยู่ในบทบาทด้วยการลงทุนของข้อตกลงเขตการค้าเสรี ด้วยมาตรการนี้ บริษัทต่างชาติจะสามารถฟ้องดำเนินคดีกับรัฐได้ ถ้ารัฐมีนโยบายหรือบัญญัติกฎหมายที่ทำให้ผลกำไรจากการลงทุนของบริษัทต่างชาตินั้นกระทบกระเทือน มาตรการเช่นนี้จะทำให้ประเทศไม่สามารถบัญญัติกฎหมายหรือมีนโยบายแห่งชาติ เพื่อคุ้มครองการสาธารณสุขได้

ข้อผูกพันเช่นนี้เป็นภัยคุกคามต่อการเข้าถึงยาจำเป็นของผู้ป่วยในประเทศกำลังพัฒนา และกีดกันไม่ใช้รัฐบาลสามารถมีนโยบายเพื่อประโยชน์ของสาธารณะชน ข้อผูกพันแบบทริปส์ผนวกที่เข้มงวดจะทำลายอุตสาหกรรมยาชื่อสามัญ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้เกิดการแข่งขันและยามีราคาถูกลง และทำให้ประชาชนเข้าถึงยาจำเป็นได้อย่างทั่วถึงในระยะยาว ยิ่งไปกว่านั้น ข้อผูกพันด้านทรัพย์สินทางปัญญาและการคุ้มครองการลงทุนยังจะขัดขวางไม่ให้นำมาตรการยืดหยุ่นในข้อตกลงทริปส์มาใช้ เพื่อให้รัฐบาลสามารถที่จะจัดหายาต่าง ๆ ให้กับประชาชนได้ ข้อผูกพันแบบทริปส์ผนวกที่สหภาพยุโรปเรียกร้องให้มีในข้อตกลงเขตการค้าเสรีและผลกระทบมีรายละเอียดตามเอกสารแนบ

การที่สหภาพยุโรปเรียกร้องให้มีข้อบังคับแบบทริปส์ผนวก สหภาพยุโรปกำลังกระทำการที่ขัดแย้งกับคำสัญญาที่ให้ไว้ในปฏิญญาโดฮาว่าด้วยข้อตกลงทริปส์และสาธารณสุข ซึ่งให้ความสำคัญกับเรื่องการสาธารณสุขมากกว่าสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และยังสนับสนุนให้สมาชิกขององค์การการค้าโลกนำมาตราการยืดหยุ่นในข้อตกลงทริปส์มาใช้อย่างเต็มที่ เพื่อคุ้มครองการสาธารณสุขและส่งเสริมการเข้าถึงยาของประเทศกำลังพัฒนา

มติของรัฐสภายุโรปว่าด้วยข้อตกลงทริปส์และการเข้าถึงยา (เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม ค.ศ. 2007) เรียกร้องให้สหภาพยุโรป

- สนับสนุนให้ประเทศกำลังพัฒนานำมาตรการยืดหยุ่นทริปส์มาใช้อย่างเต็มที่ ตามเจตนารมณ์ของปฏิญญาโดฮา เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงยาที่ทั่วถึง (เช่น การใช้มาตรการใช้สิทธิตามสิทธิบัตร หรือซีแอล)
- รักษาคำสัญญาที่ให้ไว้ในปฏิญญาโดฮาและกำกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการยุโรปไม่ให้เจรจาเรียกร้องให้มีข้อผูกพันแบบทริปส์ผนวกที่เกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์ (เช่น การผูกขาดข้อมูลทางยา การขยายการคุ้มครองสิทธิบัตร และการจำกัดเหตุผลในการนำมาตราการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรมาใช้) อยู่ในกรอบการเจรจาข้อตกลง

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (EPA) กับประเทศในคาบสมุทรแปซิฟิก คาริเบีย และแอฟริกา รวมถึงข้อตกลงทวิภาคีและภูมิภาคต่างๆ ที่จะเจรจากับประเทศกำลังพัฒนาในอนาคต

ถึงแม้ว่ารัฐสภายุโรปได้ลงคะแนนเสียงไม่รับข้อตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าปลอมแปลง (ACTA) ไปเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 2012 เรากังวลว่ามาตรการต่างๆ ที่คล้ายคลึงกับมาตรการชายแดนและการบังคับใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่ระบุอยู่ในข้อตกลง ACTA จะรวมอยู่ในข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่สหภาพยุโรปกำลังเจรจากับไทยและอินเดีย ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวจะทำลายการผลิตและการค้าขายชื่อสามัญทั่วโลก

เราเรียกร้องให้สหภาพยุโรปอย่าผิดคำสัญญาที่จะพัฒนาการสาธารณสุขในประเทศกำลังพัฒนา และเคารพมติของรัฐสภายุโรปในอันที่จะคุ้มครองการเข้าถึงยาให้มากกว่าทรัพย์สินทางปัญญาที่เข้มงวดจนเกินเหตุ ผู้ป่วยในประเทศกำลังพัฒนาควรเข้าถึงยาจำเป็นในราคาที่ย่อมเยาว่า รัฐบาลประเทศเหล่านั้นควรมีความสามารถนำมาตราการคุ้มครองสาธารณสุขมาใช้และมีนโยบายเพื่อการสาธารณสุขได้ ในการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี องค์การระหว่างประเทศ เช่น UNDP, UNAIDS, WHO, UNITAID หรือ กองทุนโลกฯ ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและการสาธารณสุข ประเทศต่างๆ ควรนำข้อเสนอแนะเหล่านั้นมาพิจารณาและปฏิบัติตามอย่างจริงจัง

เราในฐานะองค์กรภาคประชาสังคมในประเทศไทย ดังรายชื่อที่ลงนามในจดหมายฉบับนี้ ขอแสดงความสมัครสมานเป็นหนึ่งร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคมในยุโรปและประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ เรียกร้องให้คณะกรรมการยุโรปสำรวจถึงความจำเป็นเรื่อง การเข้าถึงยาในการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี และหยุดกดดันประเทศกำลังพัฒนาให้ยอมรับข้อผูกพันแบบทริปส์ผนวก รวมถึงบงการด้วยการคุ้มครองการลงทุนที่เป็นภัยและทำให้ให้รัฐบาลต่างๆ ไม่สามารถมีหรือนำนโยบายเพื่อสาธารณสุขมาใช้

เราหวังว่าสหภาพยุโรปจะได้ยินและรับฟังข้อกังวลที่กล่าวมาทั้งหมด เรายินดีเสมอที่จะร่วมหารือในประเด็นเหล่านี้ต่อไป หากมีความประสงค์

ขอแสดงความนับถือ

ผศ. ภาณุ สาลี ใจดี

ประธาน

กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน

เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ประเทศไทย, เครือข่ายองค์กรงดเหล้า, เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก, สมัชชาคนจน, เครือข่ายสลัม 4 ภาค, ชมรมเพื่อนโรคไต, เครือข่ายเพื่อนมะเร็ง, คณะกรรมการองค์การพัฒนาเอกชนด้านเอดส์, มูลนิธิเข้าถึงเอดส์, มูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอดส์, มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค, มูลนิธิเกสซ์ชนบท, ชมรมเกสซ์ชนบท, กลุ่มศึกษาปัญหาฯ, มูลนิธิชีววิถี, มูลนิธิบูรณะนิเวศ, มูลนิธิสุขภาพไทย, กลุ่มเพื่อนแรงงาน, เครือข่ายรณรงค์ป้องกันภัยแอลกอฮอล์, เครือข่ายชุมชนผู้ได้รับผลกระทบจากแอลกอฮอล์, เครือข่ายชุมชนเฝ้าระวังภัยแอลกอฮอล์ กทม., เครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่, เครือข่ายคนทำงานด้านการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด (12D), โครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา, ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, เครือข่ายพันธมิตรเพื่อการควบคุมยาสูบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATCA), และโครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา